

Tornai József

Az emberbomba

Nyilvánvaló, hogy az a muzulmán, aki fölrobbantja magát, biztos a menny-bejutásban. Megöl magával együtt ötven-száz ártatlan, érző lényt a saját üdvös-sége és valamilyen nagy eszme szolgálatában: ez az ő hite szerint Allah. A XXI. századba lépő emberiségnek, az információs kornak eddig ez a legrendkívülibb teljesítménye. Egyik előző kor sem volt (a XX. nem kivétel) erre képes. „Büszke” vagyok, hogy együtt borzonghatok az emberbomba kibontakozásával, amely annak a következménye, hogy a hatalmas muzulmán világ a haditechnikában nem veheti föl a versenyt a Nyugattal, Oroszországgal és Izraellel szemben. Azzal harcol, amiből neki van több, mert az újra és újra szülő anyák pótolják a veszteségeket.

Nem egyszerű ráébredni, hogy az emberbomba hosszú, sok tízezer éves fejlődés eredménye (talán következménye is?). Ha visszatekintek, történel-münkben mindig volt valamilyen nagyon jellegzetes, egész civilizációnkat meg-határozó korszak, melyet legjobban a folyamat központjában álló embertípus jelképezett. Elsőnek talán a két lábra álló embermajomról beszélhetünk, aztán az embervadász-halász-gyűjtögetőről, aztán a fáklyás emberbarlangról, ahol már állatokat, szarvast, mamutot ábrázoló, lándzsát döfő alakok festményét is megtaláljuk. Ezt követte a levegő szellemeivel érintkező embersámán, majd az emberváros és emberállam, az embermágus, aki még a halottakat is föl tudta támasztani. Az utóbbit már modernnek szokás nevezni, én azonban azt hiszem, az embermodern csak az újkorban, a természettudományos fölfedezések és a démonok, rossz istenek elűzésének hatására mutatkozott meg a történelemben. Az embermodernt még megelőzte az emberszent, az emberlovag és az ember-isten. A halhatatlanság, a másvilág, a testi újjászületés és üdvözülés típusa, az embermegvilágosodás Európában, Ázsiában egyaránt. Emberrabszolga már az ógörögöknél is élt és dolgozott, nagy, kontinensnyi tömegben, majd csak aztán alakították ki rasszát az afrikaiak, európaiak meg az észak- és dél-amerikaiak. Ennek vetett véget az emberreneszánsz, az emberértelem, ez küzdött az isten-nek vagy isteneknek és emberpapoknak-királyoknak mindenestül alávetett emberlélekért. Az embertechnika a XVII–XIX. századtól kezdve lett a civilizáció hordozója és emblémája. Egymás után születtek a fölfedezések, nemcsak a vér-keringésé, az elektromosságé, a flóra és fauna Linné-féle rendszerezésé, hanem a társadalmi egyenlőtlenségek, igazságtalanságok fölismerésé is (Rousseau, Voltaire, Diderot, Saint Simon és Holbach). Óriási a robaj, amikor 1789-ben az

emberforradalmár megöli a királyt és sok arisztokratát Franciaországban, majd az egész földrészen. De az emberdemokratával együtt fölmérhetetlen szerepet kap az emberpénz is, valamint kritikusa, a pénz és a munka egyensúlyának fölborulását leleplező emberteoretikus (Marx).

A XX. században jelenik meg nagy erőszakkal az emberpártrobot: a kommunista Oroszországban és 1945 után egy sor kelet-közép-európai államban. 1933-tól német földön.

Nem tudom, Lenint, Sztálint, Trockijt és hóhérjaikat embernek lehet-e nevezni? Ugyanígy: Hitler, Himmler, Goebbels, Göring és bűntársaik elméletileg a homo sapiens családjába sorolhatók, a valóságban az ősidők mélylélektani óriásszörnyei emlékeztetnek.

Az 1945 utáni hidegháborúban szüli meg a betegség az emberatombombát, azaz kicsit később az ember-hidrogénbombát. A két nagyhatalom vezetői naponta emelik föl karjukat, benne az egész földet letaroló fegyver: halálszagú, fenyegető mozdulatok szárazon, vízen, levegőben. Az úgynevezett Szentföldön harc indul arabok és zsidók között. A muszlimok csak évek alatt ismerik föl, mit kell tenniük az abszolút izraeli fölénnyel szemben (Amerika egyoldalúan Izrael mögött áll): öngyilkos merénylők hosszú, évekig tartó akcióit indítják meg. Aki fölrobbantja a derekára erősített bombacsomagot, lehet férfi, nő, Allahért teszi. Családjának és népének hőse. De akkor mi a terrorizmus? Az újságokban, tévében könnyű eldönteni. A Világkereskedelmi Központ tornyainak ledöntése (vallásos pilóták vezették az utasszállító gépeket) szakrális népirtás. Amerika képtelen ígéretet tesz: megsemmisíti a terrorizmus minden formáját és helyét. Istenem, hogyan?

Az emberbomba ellen nincs elhárítás, nincs megelőzés, műszeres ellenőrzés, mert az a történelemben először: alany-állítmány együtt. Az evolúció folyamán mindig akadott hatékonyabb fegyver az ellenségénél: az íjjal szemben a puska, azzal szemben az ágyú, a robbantáson alapuló eszközökkel szemben a tank, a tankok ellen a bombázó- és vadászgépek, a tengeralattjáró ellen a radar, a csatahajók ellen a repülőgépek, az anyahajók ellen a víz alól kilőhető atomtöltetű rakéták. Az emberbombával szemben tehetetlen a világ. Még a pilóta nélküli, precíz lövedékű harci gép is. Az emberbomba fétisét nem dönti le katonai zsenialitás. Az emberbomba naponta áldozza föl az ártatlanokat. Mert az emberbomba nem más, mint maga az ember, ez a sötétségből született misztérium. Lehetséges, hogy az emberember elvesztette szellemi hatalmát, amely annyi ezer év óta mindig le tudta győzni saját démonjait?